

Titulació	Tipus	Curs
2503778 Relacions Internacionals	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Juan Pablo Soriano Gatica

Correu electrònic: juanpablo.soriano@uab.cat

Equip docent

Juan Pablo Soriano Gatica

(Extern) Timothy Kaldas

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Requisits previs

El curs s'imparteix en anglès, i totes les instruccions, exàmens i documents relacionats amb l'organització i desenvolupament del curs estaran en anglès. La majoria de les lectures també són en anglès. Per tant, s'espera que les persones inscrites en aquest curs tinguin un bon coneixement d'aquesta llengua.

Encara que no hi ha prerequisits formals obligatoris, el programa de l'assignatura està orientat a aquelles persones que tinguin un coneixement general sobre la història política internacional contemporània, i que tinguin una formació general sobre les principals teories i conceptes de la disciplina acadèmica de les Relacions Internacionals. A més, s'espera que els estudiants segueixin activament l'actualitat internacional a través de fonts de qualitat.

Objectius

Objectius i contextualització

Descripció del curs

Aquest curs està dissenyat per a oferir una introducció general sobre el significat, els conceptes clau i les qüestions més rellevants en els estudis de seguretat internacional. El curs introdueix a les i els estudiants a diferents enfocaments teòrics que presenten distintes maneres de teoritzar la seguretat, i assumeix una

perspectiva àmplia sobre la seguretat, no sols respecte a què és la seguretat i els mitjans per a aconseguir-la, sinó també sobre la seguretat de qui ha de ser garantida o promoguda, la qual cosa ha de ser assegurat, i com ha d'aconseguir-se aquesta seguretat.

En apropar-se a les qüestions de seguretat tant tradicionals com no tradicionals, el curs busca proporcionar la base teòrica i empírica per a comprendre millor la complexitat de les qüestions de seguretat contemporànies. Els enfocaments tradicionals de la seguretat internacional es contrastaran críticament amb les noves perspectives de la seguretat (incloent la seguretat humana, la seguretat global, la governança de la seguretat, la seguretat integral, entre altres).

El curs es divideix en cinc parts. Després d'una sessió introductòria, la primera part, "Marc analític", inclou els següents temes: pensar la seguretat internacional, definir la seguretat, i la evolució de la guerra i les diferents formes de violència interestatal. La segona part, "Teoritzar la seguretat internacional: enfocaments clàssics", repassa quatre enfocaments clàssics per abordar i analitzar els assumptes de seguretat internacional: el realisme, el liberalisme, l'estructuralisme, i els estudis sobre la pau. En la tercera part, "Teoritzar la seguretat internacional: enfocaments contemporanis", s'introdueix als estudiants a formes més recents d'estudiar i analitzar les qüestions de seguretat internacional a través de: el constructivisme social i els estudis de securització, la seguretat humana i el desenvolupament, i els enfocaments crítics i feministes de la seguretat. En la quarta part es revisa l'evolució dels diferents reptes tradicionals i no tradicionals de la seguretat internacional. En funció de l'evolució del curs, es revisaran detalladament alguns dels següents temes: l'impacte de la delinqüència organitzada transnacional; el canvi climàtic, el medi ambient i la seguretat internacional; les implicacions per a la seguretat internacional dels avanços científics i tecnològics, o les qüestions de salut global i el seu impacte en la seguretat internacional. L'última part del programa inclou: presentacions dels estudiants sobre qüestions clau de seguretat en diferents regions del món, i una sessió final per a destacar alguns dels principals reptes dels estudis acadèmics de seguretat internacional.

Una classe típica implicarà una combinació de classe magistral, discussió col·lectiva dels textos assignats, anàlisis d'esdeveniments rellevants en matèria de seguretat internacional, i la identificació de les possibles implicacions dels diferents enfocaments conceptuals utilitzats per a analitzar les qüestions de seguretat internacional.

Objectius del curs

El curs pretén que les i els estudiants siguin capaços de:

- Debatre i valorar els diferents significats que s'atribueixen a la seguretat internacional en el món acadèmic i polític.
- Adquirir unacomprensió general dels reptes que planteja la seguretat tant en la teoria com en el món de les polítiques públiques.
- Aplicar els principals enfocaments i conceptes de seguretat internacional a determinats esdeveniments de seguretat en les relacions internacionals, i demostrar que comprèn les fonts d'inseguretat tant tradicionals com no tradicionals.
- Relacionar els enfocaments teòrics sobre pau i seguretat internacionals i aplicar-los als problemes de seguretat contemporanis, i abordar els "pros" i "contres" dels diferents enfocaments.
- Reflexionar de manera crítica sobre els principals problemes de seguretat que sorgeixen en el món contemporani.
- Desenvolupar habilitats bàsiques per a analitzar i avaluar críticament les polítiques de seguretat.

Competències

- Analitzar casos i fenòmens de l'esfera internacional i interpretar textos polítics diversos fent servir les teories polítiques contemporànies.

- Analitzar el comportament dels actors internacionals, tant estatals com no estatals.
- Analitzar els desafiaments a la seguretat internacional, incloent les condicions que propicien la pau i generen conflictes i l'evolució de l'arquitectura de seguretat internacional.
- Analitzar l'elaboració i la implementació de polítiques públiques rellevants en l'àmbit internacional, en particular la política exterior i les polítiques de seguretat i de defensa.
- Analitzar l'estructura i el funcionament de les institucions i organitzacions internacionals (polítiques, econòmiques, de seguretat i militars, mediambientals, de desenvolupament i ajuda d'emergència), tant a l'àmbit universal com al regional, amb particular èmfasi en la Unió Europea, a partir de casos reals i/o simulats.
- Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
- Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
- Diferenciar les principals teories de les relacions internacionals i els seus diversos camps (teoria internacional, conflictes i seguretat, organitzacions internacionals, economia política internacional, etc.) per aplicar-los a la pràctica professional.
- Elaborar i preparar la presentació d'informes i/o propostes d'intervenció.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el comportament d'actors diversos en els principals temes i problemes relacionats amb la seguretat internacional, els conflictes internacionals i la promoció de la pau.
2. Analitzar polítiques públiques de països concrets, en particular polítiques exteriors, i aprehendre'n els trets de continuïtat i de canvi en perspectiva històrica.
3. Aplicar les diferents teories i enfocaments a l'anàlisi dels principals problemes relacionats amb la seguretat, les polítiques exteriors i els conflictes armats i la promoció de la pau.
4. Aplicar raonadament diferents teories polítiques contemporànies a fenòmens relacionats amb la seguretat internacional, els conflictes internacionals, les polítiques exteriors dels principals estats i la promoció de la pau.
5. Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
6. Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
7. Conèixer i avaluar respostes als reptes i a les amenaces de l'agenda de seguretat internacional, identificant actors clau, tant estatals com no estatals, i tant governamentals com no governamentals.
8. Elaborar i preparar la presentació d'informes i/o propostes d'intervenció.
9. Explicar l'evolució de la seguretat internacional.
10. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
11. Identificar i analitzar alguns dels reptes clau de la seguretat internacional i dels conflictes internacionals des d'una perspectiva multidimensional.
12. Identificar les principals institucions amb competències i treball en matèria de seguretat internacional, conflictes internacionals i promoció de la pau i analitzar-ne el comportament concret.
13. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
14. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.

15. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
16. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
17. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
18. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
19. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
20. Utilitzar les eines d'anàlisi comparada de les polítiques exteriors i aplicar-les a casos concrets i simulats.
21. Valorar les condicions que propicien la pau internacional i les que la dificulten.

Continguts

Continguts. Estructura del curs

Sessió de introducció. Presentació dels objectius, continguts i mecanismes d'avaluació del curs.

Part I. Marc analític

1. La reflexió sobre la seguretat internacional
2. Definir la seguretat
3. L'evolució de la guerra i les diferents formes de violència interestatal

Part II. Teorització sobre la seguretat internacional: enfocaments "clàssics"

4. El realisme
5. El liberalisme
6. L'estructuralisme i el materialisme històric
7. Els estudis sobre la pau

Part III. Teorització sobre la seguretat internacional: enfocaments "contemporanis"

8. El constructivisme social i els estudis de securització
9. Seguretat humana i desenvolupament
10. Enfocaments crítics i feministes de la seguretat.

Part IV. Reptes tradicionals i no tradicionals de seguretat internacional

11. En funció de l'evolució del curs, es revisaran detalladament almenys dos dels següents temes:
  - La competició entre les grans potències: conseqüències en les dinàmiques internacionals de seguretat
  - L'impacte de la delinqüència organitzada transnacional en la seguretat mundial

- El canvi climàtic, el medi ambient i la seguretat internacional

Part V. Presentacions dels alumnes i conclusions

12. Presentacions dels alumnes sobre qüestions clau de seguretat en diferents regions del món.

- Àfrica: Mediterrani i Àfrica subsahariana

- Europa: Europa occidental i oriental

- Àsia: Àsia Central, Àsia Oriental, Sud-est Asiàtic

- Amèriques: Nord, Centre, Sud i el Carib

13. Conclusions: reptes per al futur dels estudis de seguretat internacional

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats dirigides a l'aula amb el suport de les TIC	45	1,8	1, 2, 3, 9, 11, 12, 16, 21
Seminaris i sessions pràctiques amb grups reduïts	4	0,16	4, 5, 7, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories per a la preparació de treballs escrits, exàmens i treballs en grup	4	0,16	5, 8, 17, 20
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom, preparació de treballs, seminaris i exàmens	90	3,6	1, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 21

Metodologia docent

La càrrega de treball d'aquest curs es divideix en diferents tipus d'activitats, cadascuna d'elles amb un nombre determinat d'hores de treball.

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es realitzen sota la direcció del professorat i inclouen: classes magistrals (amb el suport de les tecnologies de la informació i la comunicació, i amb debats durant les classes); i, seminaris i sessions pràctiques en grups reduïts per a debatre sobre diferents casos d'estudi, i per a analitzar els diversos exemples empírics inclosos en el programa.

- Activitats supervisades. Aquestes activitats són realitzades per cada estudiant fora de l'aula i d'acord amb un programa de treball dissenyat, supervisat i avaluat pel professorat. Aquestes activitats inclouen també tutories per a la preparació de treballs, exàmens i projectes en grup.

- Activitats autònomes. Són totes les activitats realitzades per cada estudiant de manera autònoma i d'acord amb els requisits establerts per a superar amb èxit l'assignatura, com són: les hores d'estudi autònom i la preparació de treballs, seminaris i exàmens.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen parcial (temes 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7)	40%	2	0,08	1, 3, 4, 9, 11, 12, 16
Exercici individual	20%	2	0,08	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 21
Participació en debats i altres activitats	10%	1	0,04	1, 8, 11, 17, 19
Treball en grup	30%	2	0,08	1, 2, 4, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura inclou les següents quatre parts:

1. Participació en debats i altres activitats (10% de la nota)
2. Exercici individual (20% de la nota)
3. Projecte de grup en forma de document escrit i presentació oral (30% de la nota: 20% treball escrit i 10% presentació oral dels resultats preliminars)
4. Examen parcial que inclou els temes 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 (40% de la nota). Important: en aquest curs no hi ha un examen final.

Projecte en grup.

El projecte en grup consistirà en un treball escrit, i en la presentació oral dels resultats preliminars. L'objectiu d'aquest treball és adquirir una comprensió més àmplia dels principals problemes de seguretat contemporanis. Aquest treball inclourà algunes de les eines analítiques estudiades durant el curs. Les versions preliminars dels treballs es presentaran oralment al final del quadrimestre.

Depenent del nombre final d'estudiants matriculats en l'assignatura, els grups de treball estaran formats per 5-7 estudiants.

Es donaran més instruccions durant les primeres setmanes del curs.

Consideracions importants

Per a aprovar l'assignatura serà necessari, però no suficient, obtenir una nota de 5,0/10 en l'examen parcial. Una vegada assolida aquesta nota mínima de 5,0, la nota final de l'assignatura serà el resultat de la suma de les notes obtingudes en les altres tasques i activitats.

Una vegada que la nota final del curs sigui igual o superior a 5,0 s'obtindrà una qualificació d'APROVAT.

Si es realitzen més del 50% de les activitats avaluable això anul·larà la possibilitat de rebre una qualificació de "NO AVALUABLE".

La data de totes les activitats avaluable s'anunciarà amb suficient antelació. Això permetrà a les alumnes i als alumnes preparar i completar totes les tasques assignades.

Les persones que no superin l'examen parcial en la primera oportunitat, o decideixin no realitzar l'examen, tindran la oportunitat de recuperar la prova al final del quadrimestre, en el dia establert per la Facultat per fer les recuperacions. L'exercici individual, el projecte final de grup i altres activitats en classe no podran ser presentats en una data diferent a les establertes pel professorat, i la nota d'aquestes activitats no es podrà recuperar. Les circumstàncies extraordinàries, com a problemes de salut importants o altres situacions personals imprevistes, s'analitzaran cas per cas.

Avaluació única

El procediment i el període per a sol·licitar l'Avaluació única serà indicat per la Gestió Acadèmica de la Facultat. L'Avaluació única es realitzarà al final del quadrimestre, en el dia que fixi la Facultat per a l'examen final de l'assignatura.

L'Avaluació única de tot el curs consistirà en un examen escrit (60% de la nota) i dos activitats pràctiques (40%). Important: Per a poder superar l'assignatura, cal obtenir una nota mínima de 5/10 en l'examen escrit. En cas de no aprovar l'examen escrit, aquesta part de l'avaluació única es podrà tornar a presentar en la data fixada per la Facultat per a l'avaluació compensatòria de l'assignatura. Important: les activitats pràctiques de l'Avaluació única no es poden tornar a presentar.

Si es realitzen més del 60% de les activitats avaluable això anul·larà la possibilitat de rebre una qualificació de "NO AVALUABLE".

El contingut que s'avaluarà en la part de l'examen escrit inclourà des del tema 1 al tema 7 de la Guia Docent de l'assignatura, així com els textos obligatoris per a cada tema. Els textos obligatoris seran els que s'utilitzaran durant el curs acadèmic 2024-25.

La revisió de les notes seguirà el mateix procediment que el de l'avaluació continuada.

Plagi.

El plagi i altres comportaments de deshonestat acadèmica són infraccions molt greus que podrien donar lloc a una nota de "suspens" en la tasca o activitat assignada.

Revisar: "Guia sobre Com Citar i Com Evitar el Plagi" (in Catalan), elaborat per la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia: <https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>

També revisar:

- "How to cite and create your bibliography", available at:

<https://www.uab.cat/web/study-and-research/citations-and-bibliography-1345738248581.html>

- "Com citar i elaborar la bibliografia", available at:

<https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>

- "Cómo citar y elaborarla bibliografía", available at:

<https://www.uab.cat/web/estudia-e-investiga/como-citar-y-elaborar-la-bibliografia-1345733232823.html>

Bibliografia

Els textos claus per aquest curs són:

Caballero-Anthony, Melly (Ed.) (2015). An introduction to non-traditional security studies: a transnational approach. Sage. *Electronic version available at UAB libraries.*

Collins, Alan (Ed.) (2019). *Contemporary Security Studies*. Oxford University Press. 5th edition. Alternatively, other editions can be consulted.

Hough, P., Malik, S., Moran, A., Pilbeam, B., & Stokes, W. (2021). *International security studies. Theory and practice*. 2nd edition. Taylor & Francis. Alternatively, other editions can be consulted.

Neack, Laura (2017). *National, international, and human security: A comparative introduction*. Rowman & Littlefield. *Electronic version available at UAB libraries.*

Williams, Paul D. (2018). *Security Studies: An Introduction*. Routledge. 3rd edition. Alternatively, other editions can be consulted.

Altres textos especialment recomanats

Baylis, John, Wirtz, James, & Gray, Colin (Eds.). (2016). *Strategy in the contemporary world*. 6th edition Oxford University Press. Alternatively, other editions can be consulted

Browning, Christopher S. (2013). *International security: a very short introduction*. OUP Oxford.

Dannreuther, Roland (2013). *International Security: The Contemporary Agenda*. Polity press. 2nd edition. Alternatively, other editions can be consulted.

Hough, Peter (2013). *Understanding global security*. 3rd edition. Routledge.

Jordá, Javier (coord.) (2013). *Manual de estudios estratégicos y seguridad internacional*. Plaza y Valdés. *Electronic version available at UAB libraries.*

Soriano, Juan Pablo (2021). "Los estudios de seguridad: orígenes, evolución, herramientas y debates en curso", en R. Grasa y C. Rodríguez (coord.). *Ciencia Política y Relaciones Internacionales: un mundo y una disciplina en proceso de cambio*. Bogotá: Universidad Nacional y a Distancia, UNAD.

Llibres en línia disponibles a la web de biblioteca UAB (l'listat actualizat juny 2024)

Aroussi, Sahla (2015). *Women, peace, and security: Repositioning gender in peace agreements*. Intersentia.

Caballero-Anthony, Mely (2018). *Negotiating governance on non-traditional security in Southeast Asia and beyond*. Columbia University Press.

Dodds, Klaus (2013). *Global geopolitics: a critical introduction*. 1st ed. [Online]. London: Routledge.

Gamba, Samaila Liman (2019). *Approaches to International Peace and Security and Its Prospects*. Lambert Academic Publishing.

Greenburg, Jennifer (2023). *At War with Women: Military Humanitarianism and Imperial Feminism in an Era of Permanent War*. [Online]. Ithaca: Cornell University Press.

Guzzini, S. (2012) *The return of geopolitics in Europe?: social mechanisms and foreign policy identity crises*, Cambridge: Cambridge University Press.

López, Wilson; Taylor, Laura K. (ed.). *Transitioning to Peace: Promoting Global Social Justice and Non-violence*. Springer Nature, 2021.

Lundestad, Geir (Ed.). (2012). *International Relations since the end of the Cold War: New and old dimensions*. OUP Oxford.

Martínez Capdevila, Carmen, Abad Castelos, Montserrat, & Casado Raigón, Rafael (2017). *Las amenazas a la seguridad internacional hoy*. Valencia: Tirant lo Blanch.

McCarthy, Sherri (2013). *International handbook of war, torture, and terrorism*. K. Malley-Morrison, & D. Hines (Eds.). New York: Springer.

Shepherd, Laura J. (2021). *Narrating the women, peace and security agenda: logics of global governance*. Oxford University Press.

Swain, A. (2013) *Understanding emerging security challenges: threats and opportunities* / Ashok Swain. New York, NY: Routledge.

Tickner, J. Ann (2014). *A feminist voyage through international relations*. Oxford University Press.

Toje, Asle (Ed.) (2018). *Will China's Rise be Peaceful? The Rise of a Great Power in Theory, History, Politics, and the Future*. Oxford University Press.

Bibliografía general sobre seguridad internacional

Adler, Emanuel, and Michael Barnett (eds.) (1988). *Security Communities*. Cambridge: Cambridge University Press.

Agnew, John (2004). *Geopolitics: Re-visioning world politics*. Routledge.

Allison, Graham (2017). *Destined for war: can America and China escape Thucydides's trap?* London: Scribe Publications.

Art, Robert, & Jervis, Robert (2000). *International politics: enduring concepts and contemporary issues*. New York: Pearson/Longman.

Balcells, Laia (2017). *Rivalry and Revenge: The Politics of Violence during Civil War*. Cambridge University Press.

Baldwin, David A. (1997). "The Concept of Security", *Review of International Studies*, vol. 23, number 1, pp. 5-26.

Ball, Joshua (2019). "What is Security? Everything". *Global Security Review*.
<https://globalsecurityreview.com/what-is-security-everything/>

Barbé, Esther (2020). *Relaciones internacionales, 4a Edición*, Madrid, Tecnos. Alternatively, other editions can be consulted.

Barbé, Esther (dir.) (2020). *Las normas internacionales ante la crisis del orden liberal*. Madrid: Tecnos.

Barkawi, Tarak, & Mark Laffey (2006). "The postcolonial moment in security studies." *Review of International Studies* vol. 32, issue 2, pp. 329-352.

Baylis, J., Wirtz, J., & Gray, C. (Eds.). (2002, 2007, 2012, 2018). *Strategy in the contemporary world*. Oxford and New York: Oxford University Press.

Bergeron, James (2013). "Transnational Organised Crime and International Security: A Primer", *RUSI Journal*, Vol. 158, (2), pp. 6-9.

Betts, Richard K. (1997). "Should Strategic Studies Survive?", *World Politics*, vol. 50, number 1, pp. 7-33.

Bilgin, Pinar (2010). "The 'Western-centrism' of security studies: 'Blindspot' or constitutive practice?" *Security Dialogue* 41.6, pp. 615-622.

Bobeá, Lilian (2016). "El Estado como demiurgo de la criminalidad", *Nueva Sociedad* (mayo-junio), núm. 263, pp. 64-80;

- Booth, Ken (ed) (2005). *Critical security studies and world politics*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
- Breslin, Shaun, y Croft, Stuart (eds.) (2013). *Comparative regional security governance*, Londres y Nueva York, Routledge.
- Brodie, Bernard (1978). The development of nuclear strategy. *International Security*, 2(4), 65-83.
- Bull, Hedley (1977). *The Anarchical Society: A study of Order in World Politics* (New York: Columbia University Press).
- Burleigh, Michael (2014). *Pequeñas guerras, lugares remotos: Insurrección global y la génesis del mundo moderno*. Madrid: Taurus.
- Buzan, Barry (2008). *People, States & Fear: An agenda for international security studies in the post-cold war era*. ECPR Press.
- Buzan, Barry (2015). "The English School: A neglected approach to international security studies", *Security Dialogue*, Vol. 46, number. 2, pp. 126-143;
- Buzan, Barry; Wæver, Ole, & De Wilde, Jaap (1998). *Security: a new framework for analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.
- Clark, Ian (2015). *Waging war: A new philosophical introduction*. Oxford University Press.
- Claude, Inis L. (1988). Just Wars: Doctrines and Institutions. In *States and the Global System* (pp. 70-86). Palgrave Macmillan, London.
- Copeland, Dale C. (2000). *The Origins of Major War*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Copeland, Dale C. (2014). *Economic interdependence and war*. Princeton University Press.
- Dannreuther, Roland (2013). *International security: The contemporary agenda*. 2nd Edition. John Wiley & Sons.
- Del Arenal, Celestino, y Sanahuja, José Antonio (coords.) (2015). *Teorías de las Relaciones Internacionales*, Madrid, Tecnos.
- Dodds, Klaus (2007). *Geopolitics: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Doyle, Michael Doyle (1986), "Liberalism and World Politics", *American Political Science Review*, 80 (December), pp.1151-69.
- Edwards, Aaron (2017). *Strategy in war and peace: a critical introduction*. Edinburgh University Press.
- Fearon, James (1995). "Rationalist Explanations for War," *International Organization*, Vol. 49, No. 3, pp. 379-414.
- Feliu, Laura & Grasa, Rafael (2013). Armed Conflicts and Religious Factors: The Need for Synthesized Conceptual Frameworks and New Empirical Analyses-The Case of the MENA Region. *Civil Wars*, 15(4), 431-453.
- Frowe, Helen; Lang, Gerald (Eds.) (2014). *How we fight: ethics in war*. Oxford University Press.
- Gajate Bajo, María; y González Piote, Laura (coord.) (2017). *Guerra y tecnología: interacción desde la Antigüedad al Presente*. Madrid: Fundación Ramón Areces.
- Galtung, Johan (1964). "An editorial. What is peace research?", *Journal of Peace Research* 1(1): 1-4.
- Galtung, Johan (1969). "Violence, Peace, and Peace Research." *Journal of Peace Studies* 6(3): 167-191
- Galtung, Johan (1990). "Cultural violence". *Journal of Peace Research*, 27(3), 291-305.
- Gilpin, Robert (1981). *War & Change in World Politics*. New York: Cambridge University Press.

Glaser, Charles L., "The Security Dilemma Revisited," *World Politics*, Vol. 50, No. 1 (1997), pp. 171-201;

Gowa, Joanne (1995). "Democratic states and international disputes." *International Organization* 49 (3): 511-522.

Grasa, Rafael (2006). Vínculos entre seguridad, paz y desarrollo: evolución de la seguridad humana: De la teoría al programa político y la operacionalización. *Revista CIDOB d'Afers internacionals*, 9-46.

Grasa, Rafael (2016). "Nuevas miradas sobre la seguridad y la delincuencia transnacional"; *Nueva Sociedad*, (mayo-junio), núm 263, pp. 50-63 (p. 60).

Gray, Colin S. (2007, 2013). *War, peace and international relations: an introduction to strategic history*. London and New York: Routledge.

Guedry, Michael; Gokcek, Gigi; Hebron, Lui (2019). *Understanding New Security Threats*. Routledge.

Heide, Marlen, and Jean-Patrick Villeneuve (2021). "Framing National Security Secrecy: A Conceptual Review." *International Journal* 76, no. 2 (June), pp. 238-56.

Heine, Jorge, y Thakur, Ramesh (eds.) (2011). *The dark side of globalization*. Nueva York, UN University Press.

Howard, M. (2000). *The invention of peace: reflections on war and international order*. New Haven and London: Yale University Press.

Ibáñez, Josep; Sánchez Avilés, Constanza (dir.). *Mercados ilegales y violencia armada: los vínculos entre la criminalidad organizada y la conflictividad internacional*, Madrid, Tecnos, 2015

Ikenberry, G. John (2001). *After Victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order After Major Wars* (Princeton, NJ: Princeton University Press).

Ikenberry, G. John (2020). "The Next Liberal Order." *Foreign Affairs*, Vol. 99 (2020), p. 133.

Jakobi, Anja P, y Wolf, Klaus Dieter (eds.) (2013). *The transnational governance of violence and crime: Non-state actors in security*, London, Palgrave.

Jervis, Robert (1978). "Cooperation under the Security Dilemma," *World Politics*, Vol. 30, No. 2. pp. 167-214;

Jervis, Robert (2017). *Perception and Misperception in International Politics: New Edition*. Princeton University Press.

Jiménez Piernas, Carlos (2013). "Estados débiles y Estados fracasados", *Revista Española de Derecho Internacional*, Vol. 65, núm. 2, pp. 11-49;

Jordan, David (et al.) (2016). *Understanding modern warfare*. 2ed. Cambridge: Cambridge University Press.

Jordán, Javier; Pozo, Pilar; Baqués, Josep (eds.) (2011). *La seguridad más allá del estado. Actores no estatales y seguridad internacional*, Madrid, Plaza y Valdés.

Kacowicz, Ariel; Press-Barnathan, Galia (2016). "Regional Security Governance", en: Börzel, T., Risse, T., (eds.), *The Oxford Handbook of Comparative Regionalism*, Oxford, Oxford University Press, pp. 297-322.

Kaldor, Mary (2001). *Las nuevas guerras: la violencia organizada en la era global*. Barcelona: Tusquets editores.

Kaldor, Mary (2012). *New and old wars: Organised violence in a global era*. Cambridge [etc.]: Polity,

Katzenstein, Peter J. (ed.) (1995). *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics* (New York: Columbia University Press).

- Keohane, Robert O. (2020). "Understanding Multilateral Institutions in Easy and Hard Times". *Annual Review of Political Science*, 23, 1-18.
- Keohane, Robert O., and Lisa L. Martin (1995). "The promise of institutionalist theory." *International security* 20(1): 39-51.
- Keohane, Robert O.; Joseph S. Nye (1977). *Power and interdependence: world politics in transition*. Author: Publisher: Boston: Little, Brown.
- Kirshner, Jonathan (2000). "Rationalist Explanations for War?" *Security Studies*, Vol. 10, No. 1, pp.143-150;
- Krause, Keith and Michael C. Williams (2018). "Security and 'Security Studies': Conceptual Evolution and Historical Transformation", in Alexandra Gheciu and William C. Wohlforth (eds.), *The Oxford Handbook of International Security*, Oxford, Oxford University Press, pp. 14-28.
- Lawler, Peter (2008). *Peace studies*. In *Security Studies: An Introduction*. Routledge. pp. 97-112.
- López Martín, Ana (2010). "Los estados 'fallidos' y sus implicaciones en el ordenamiento jurídico internacional", *Cursos de Derecho Internacional y Relaciones Internacionales de Vitoria-Gasteiz, Bilbao, Universidad del País Vasco*, pp. 159-240.
- Lucarelli, Sonia, y Ceccorulli, Michaela (2013). "Conceptualizing Multilateral Security Governance", en Lucarelli, S., et al. (eds.), *The EU and Multilateral Security Governance*, London y Nueva York, Routledge, 2013, pp. 25-39.
- Luttwak, Edward (2001). *Strategy: the logic of war and peace*. Harvard University Press.
- Mandel, Robert (2011). *Dark logic: Transnational criminal tactics and global security*, Stanford, Stanford University Press.
- Maoz, Zeev, and Bruce Russett (1993). "Structural and normative causes of peace between democracies." *American Political Science Review*, 87(3): 624-38.
- Mearsheimer, John J. (1994). "The false promise of international institutions", *International Security*, 19(3), 5-49.
- Mearsheimer, John J. (2001). *The tragedy of great power politics*. WW Norton & Company.
- Mingst, Karen, y Arreguín-Toft, I. (2017). *Essentials of International Relations, Seventh International Student Edition*, London and New York:, WW Norton.
- Morgenthau, Hans (1948). *Politics among nations: the struggle for power and peace*. New York [etc.]: McGraw-Hill (different contemporary editions).
- Oneal, John and Bruce Russett (1999)., "The Kantian Peace: The Pacific Benefits of Democracy, Interdependence, and International Organizations, 1885-1992," *World Politics*, Vol. 52, No. 1, pp. 1-37;
- Osisanya, Segun(2014). "National Security versus Global Security." *UN Chronicle* (October).
- Owen, John M. (1994). "How Liberalism Produces the Democratic Peace," *International Security*, Vol. 19, No. 2, pp. 87-125;
- Peoples, Columba, and Nick Vaughan-Williams (2014). *Critical security studies: An introduction*. Routledge.
- Pilbeam, Bruce (2015). *Reflecting of War and Peace*. In: *International Security Studies. Theory and Practice*, ed. Peter Hough et all, New York, Routledge.
- Reus-Smit, Christian, andSnidal, Duncan (eds.) (2008), *The Oxford Handbook of International Relations*, Oxford, Oxford University Press, pp. 267-285.

- Rogers, James (2017). "Drone Warfare: The Death of Precision", Bulletin of the Atomic Scientists, 12 May.
- Rosecrance, Richard (1986). The Rise of the Trading State: Commerce and Conquest in the Modern World, New York: Basic Books.
- Sagan, Scott D. and Kenneth N. Waltz (2002). The Spread of Nuclear Weapons: A Debate Renewed. New York: W. W. Norton.
- Schelling, Thomas (1960). The Strategy of Conflict (Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Schlag, Gabi, Julian Junk, and Christopher Daase (eds.) (2016). Transformations of Security Studies: Dialogues, Diversity and Discipline. Routledge.
- Singer, David. (1961). The level-of-analysis problem in international relations. World Politics, 14(1), 77-92.
- Sjoberg, Laura (2013). Gendering global conflict: toward a feminist theory of war. Columbia University Press.
- Sjoberg, Laura (2014). Gender, war, and conflict. John Wiley & Sons.
- Smith, Edward (2015). "The traditional routes to security: Realism and Liberalism." In: International Security Studies: Theory and Practice. Routledge, pp. 12-30.
- Smith, Michael E. (2010). International security: politics, policy, prospects. London: Palgrave.
- Soriano, Juan Pablo (2012). [Cultura estratégica y relaciones internacionales: Brasil y México en la seguridad interamericana](#). Instituto Universitario General Gutiérrez Mellado-UNED y Ed. Marcial Pons
- Soriano, Juan Pablo (2014). "Gobernanza global contra la delincuencia transnacional", Revista CIDOB d'Afers Internacionals, núm. 108, pp. 141-163.
- Soriano, Juan Pablo (2019). High expectations. Interregional agendas on global security challenges: East Asia, Europe and Latin America. Revista Brasileira de Política Internacional, 62(1).
- Soriano, Juan Pablo (2024). "La autonomía tecnológica de la UE como pieza clave en la construcción de una cultura estratégica europea," en García Segura, C., et al. (coord). [Comprendiendo las alianzas y los regímenes de seguridad en relaciones internacionales: El papel de la OTAN en el siglo XXI](#). Tirant lo Blanch, pp. 351-372.
- Spear, Joana, & Williams, Paul D. (Eds.) (2012). Security and development in global politics: A critical comparison. Washington: Georgetown University Press.
- Srikanth, D. (2014). "Non-traditional security threats in the 21st century: A review", International Journal of Development and Conflict, Vol. 4, no. 1, pp. 60-68.
- Tadjbakhsh, Shahrbanou (2014). "Human security twenty years on." Norwegian Peacebuilding Resource Center, NOREF.
- Thompson, Sean E. (2018). Future War: Preparing for the New Global Battlefield. Strategic Studies Quarterly, 12(2), 141-144.
- Tickner, Arelene B., & Smith, Karen (Eds.). (2020). International Relations from the Global South: Worlds of Difference. Routledge.
- Tickner, J. Ann, & Sjoberg, Laura (Eds.). (2013). Feminism and International Relations: Conversations about the past, present and future. Routledge.
- Tuchman Matthews, Jessica (1989). "Redefining Security." Foreign Affairs. Vol. 68, No. 2, pp. 162-177.
- Van Evera, Steven, Causes of War: Power and the Roots of Conflict (Ithaca, NY: Cornell University Press, 2001[1999]);

Walt, Stephen M (1987). The Origins of Alliances (Ithaca, NY: Cornell University Press.

Walt, Stephen M. (1991). "The renaissance of security studies". International Studies Quarterly, 35(2), 211-239.

Waltz, Kenneth (1959). Man, the State, and War: A Theoretical Analysis. New York: Columbia University Press.

Waltz, Kenneth N. (1979). Theory of International Politics, New York: Random House.

Walzer, Michael (1991). Just and unjust wars. New York: Basic Books.

Walzer, Michael (2001). Guerras justas e injustas: un razonamiento moral con ejemplos históricos. Barcelona: Paidós.

Walzer, Michael (2004). Reflexiones sobre la Guerra. Grupo Planeta.

Weber, Charles, and Johan Galtung (eds.) (2007). Handbook of peace and conflict studies. Routledge.

Whitworth, Sandra (2004). Men, militarism, and UN peacekeeping: A gendered analysis. Lynne Rienner Publishers.

Revistes acadèmiques recomanades en temes de seguretat internacional i relacions internacionals

- American Political Science Review
- Anuario Internacional CIDOB
- British Journal of Political Science
- British Journal of Politics & International Relations
- Bulletin of Latin American Research
- China Quarterly
- Chinese Journal of International Politics
- Conflict Management and Peace Science
- Cooperation and Conflict
- Colombia Internacional
- European Journal of International Relations
- European Journal of Political Research
- European Political Science Review
- Foreign Affairs
- Foreign Affairs Latinoamérica
- Foreign Policy Analysis
- Geopolitics
- Global Society
- International Affairs

- International Feminist Journal of Politics
- International Organization
- International Political Science Review
- International Security
- International Studies Quarterly
- International Studies Review
- Journal of Conflict Resolution
- Journal of International Relations and Development
- Journal of Modern African Studies
- Journal of Peace Research
- Journal of Strategic Studies
- Latin American Politics and Society
- Mediterranean Politics
- Nueva Sociedad
- Pacific Review
- Política Exterior
- Review of International Studies
- Revista Brasileira de Política Internacional
- Revista CIDOB d'Afers Internacionals
- Revista Electrónica de Estudios Internacionales
- *Revista Española de Derecho Internacional*
- Security Dialogue
- Security Studies
- Terrorism and Political Violence
- The Political Quarterly
- World Policy Journal
- WorldPolitics

Programari

S'espera que les i els estudiants tinguin els coneixements bàsics dels programes informàtics més comuns per a l'elaboració de textos, quadres i gràfics, així com per a la cerca d'informació especialitzada en internet.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	51	Anglès	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	51	Anglès	primer quadrimestre	tarda